

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 13/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi yleisistä kielitutkinnoista

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 11 päivänä toukokuuta 2004 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi yleisistä kielitutkinnoista (HE 86/2004 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Marja-Riitta Pönkä, opetusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, oikeusministeriö
- opetusneuvos Risto Hakkarainen, Opetushallitus
- ylitarkastaja Heikki Huhtiniemi, tietosuojavaltuutetun toimisto
- pääsihteeri Kaj Malm, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki yleisistä kielitutkinnoista, joka korvaisi nykyisen samannimisen lain. Ehdotetussa laissa kielitutkintojärjestelmä ja sen hallinto säilyisivät periaatteiltaan nykyisellään. Keskeisimmät muutosehdotukset koskevat tutkinnon järjestämislu-pamenettelyn korvaamista sopimusmenettelyllä, kielitutkinnon määrittelyä ja tutkinnon arvioinnin perusteena käytettävää taitotasosteikkoa sekä tutkintorekisteriä koskevien säännösten sisällyttämistä lakiin.

Lakiin tehtäisiin lisäksi perustuslain vaatimia muutoksia muun muassa kielitutkinnoista perit-

tävien maksujen perusteita, kielitutkintojen arvostelijarekisteriä sekä muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Lakiin sisällytettäisiin myös tutkintosuorituksen tarkistusarviointia koskevat säännökset, joista nykyisin säädetään asetuksella. Samoin lakiin tehtäisiin perustuslain vaatimia säännösten täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen liittyviä muutoksia. Koska pääosaa voimassa olevan kielitutkintolain säännöksistä jouduttaisiin tässä yhteydessä muuttamaan, ehdotetaan säädettäväksi kokonaan uusi laki.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Vuodesta 1994 voimassa ollut yleinen kielitutkintoja koskeva laki säädettiin sen vuoksi, että

voitiin tuottaa vertailukelpoisia todistuksia useisiin kieliin. Tavoitteena pidettiin myös aikuisten kieltenopetuksen oppimistavoitteiden yhtenäistämistä tutkintojärjestelmän avulla. Tämä järjestelmä luotiin kuitenkin kansallisiin tarpeisiin, ja se on kansainvälisesti katsoen lähes ainitlaatuinen. Se on toiminut suhteellisen hyvin, mutta valiokunta pitää kuitenkin tarkoituksenmukaisena kehittää järjestelmää edelleen. Sen vuoksi valiokunta puoltaa hallituksen esityksessä olevan lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Keskeisimmät muutosehdotukset koskevat kielitutkintojärjestelmän lupamenettelyn korvaamista sopimusmenettelyllä, kielitutkinnon määrittelyä ja tutkinnon arvioinnin perusteena käytettävää taitotasosteikkoo sekä tutkintorekisteriä koskevien säännösten sisällyttämistä lakiin. Tarkoituksena on poistaa niitä ongelmia, joita kielitutkintojärjestelmässä on esiintynyt. Tavoitteena on selkiyttää yleisiä kielitutkintoja koskevan lain sisältöä sekä tarkistaa säädöstösä nykyisen perustuslain edellyttämällä tavalla. Näin voidaan parantaa kielitutkintojärjestelmän toimivuutta ja lisätä tutkintojen järjestäjien välistä yhteistyötä. Valiokunnan mielestä muutokset parantavat kielitaidon testauksen yhteismitallisuutta ja pätevyyttä sekä selkiyttävät hallintomenettelyä. Sopimusmenettely yleisten kielitutkintojen järjestämisestä viideksi vuodeksi kerrallaan tuo mukanaan tarvittavaa joustavuutta ja mahdollistaa verkoston laajuuden niin, että tarjonta voi olla myös alueellisesti tasapainoinen.

Ottaen huomioon työelämän tarvitseman kielitaito-osaamisen valiokunta pitää tärkeänä, että kielitutkintotoimikunnan kokoonpanossa otetaan huomioon ammatillisen kielitaidon asian-

tuntijuus. Myös työelämän tarpeet suullisen vuorovaikutuksen osuudesta asettavat haasteita yleisten kielitaitotutkintojen suullisen testin kehittämiseen. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että esimerkiksi maahanmuuttajien suomen kielen koulutus järjestetään niin, että he voivat selviytyä asetetuista tasovaatimuksista.

Yksityiskohtaiset perustelut

3 §. Pykälän 2 momentissa on virheellinen viittaus 12 §:ään. Viittauksen pitäisi olla 13 §:n 2 momenttiin. Valiokunta ehdottaa 2 momenttiin tätä koskevaa muutosta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 3 § muutettuna seuraavasti:

3 §

Yleisten kielitutkintojen tutkintotoimikunta

(1 mom. kuten HE)

Tutkintotoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä 13 §:n 2 momentissa säädetään, käsitellä yleisten kielitutkintojen kehittämiseen liittyviä periaatteellisia ja tärkeitä asioita sekä tehdä aloitteita kielitutkintojen kehittämiseksi. Näistä tehtävistä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Ilkka Taipale /sd
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Marja Tiura /kok
	Sinikka Hurskainen /sd	Jutta Urpilainen /sd
	Tuomo Hänninen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Tatja Karvonen /kesk	Unto Valpas /vas
	Kirsi Ojansuu /vihr	vjäs. Lauri Oinonen /kesk.
	Seppo Särkiniemi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.